St NICOLAAS

De maan moge vanavond al of niet schijnen „door de boomen", in elk geval zal „het heerlijk avondje gekomen" zijn, het „avondje van Sinterklaas", en, evenals alle andere jaren zullen vele duizenden harten kloppen vol verwachting, „wie de koek en wie de gart" in ontvangst zal hebben te nemen .... Hopen wij het beste. De redactie van „Panorama", hoewel ze héél goed weet, dat de goede heilige te hoog staat om zich door hoe 'n uitbundigen lof ook in zijn oordeel te laten beïnvloeden, kan het toch niet onder zich laten, alvast hier ter plaatse bij gelegenheid van Sinterklaas' verjaardag van haar eerbied en genegenheid voor den heilige te getuigen.

En wij zijn oprecht verheugd, dat we dit doen kunnen.

Hulde, hulde, driewerf hulde den goeden, den besten, den beminnelijken Sint. Den lieflijken man, die als de traditie van goedheid en liefde is, al is hij dan omgeven en begeleid van veel geraas, gestommel op trappen, gesleep van kettingen, kort en goed: van een waarlijk „heidensch" geraas, terwijl 'n zware basstem, en een aantal verschrikkingen en bangmakerijen (naast al de vele goede gaven) schering en inslag zijn.

Al grommlend in den baard, die afstroomt van zijn kin,

Een masker voor 't gelaat, afschuwelijk van kleuren,

En wel geschikt den moed der kleinen ... op te beuren, Een mijter op het hoofd, spits als een suikerbrood,

Een mantel om, de voering buiten, purperrood

En ruim voor zes-; een groenen reiszak in de handen,

't Land van belofte en zoete koek en ... slechte tanden.

Eecloo Verwijs schrijft in zijn studie over het Sinterklaasfeest o. m.: „Heidensche en Christelijke feesten, toch liepen, wat den tijd betreft, meest samen; en geen wonder! De Christenen hadden hunne feesten gevormd naar de Israëlitische en mocht zich ook aan een enkele dezer feesten eene geschiedkundige herinnering hebben vastgeknoopt, in hun eersten oorsprong waren het feesten aan den natuurdienst ontleend: zaai- en oogst-feesten, gedenkdagen van den doodslaap en de herleving der natuur, waarin de jaargetijden eene groote rol speelden ..."

Bij alle oude volken dus ook winterfeesten, en een nieuwe godsdienst, bij een volk doorgedrongen, behoefde slechts den ouden feesten nieuwe intenties bij te brengen. De volken waren gewend aan de data en die feestelijke gewoonten en gebruiken, en de christelijke kerk bereidde op de bovengenoemde wijze een overgang van een heidensche in een christelijke cultuur voor.

De christelijke Sinterklaas- en Sint-Michielfeestdagen zijn de herdoopte vóórwinterfeesten der Germanen, de feesten waarbij Wodan op zijn schimmel met zijn trouwen knecht Eckart door de lucht rijdt, de aarde nu en dan heette te bezoeken, om alom zegeningen, maar ook straffen, aan de menschheid uit te deelen. Men zou kunnen zeggen, dat dit de dagen der vergelding waren, der balans-opmaking van de deugden en zonden van de menschen, de afrekening op de debet- en de credit-bladzijden in de rekening-courantboeken van hun gedrag. Wodan was daarbij van vele geruchtmakende goden vergezeld, die joelend en juichend, wat wij tegenwoordig zouden noemen, nogal „opschepten". Maar vergeten we niet, dat o. a. ook Donar, de dondergod, onder de feestelingen was, en U weet, als die zijn mondje openzet, dan hoef je niet te vragen: zei u iets? .. O, ik dacht het ...

Nu over den goeden Sint zelf iets.

Sinterklaas (Sint her Claes = heilige heer Klaas) was in de eersten helft der 4e eeuw tijdens Constantijn den Grooten, bisschop te Myra, een zeestad in Lycië; hij stierf in 342.

Hij was zeer rijk, edel, en zoo'n milddadig man, als er maar zeer weinigen gevonden worden. Gedurende zijn leven, zoo leest men in oude verhalen, deed hij ontzettend vele weldaden en mirakelen; waarvan alle de grondslag zijn, liefelijke weldadigheid en diepe goedheid.

Hier zijn een tweetal van die verhalen.

Te Patera, de geboorteplaats van den heilige, woonde een man, die tot armoede vervallen was; één rijkdom slechts had hij nog: drie dochters, die buitengewoon schoon waren. Zóó troosteloos ellendig was hem de toestand echter geworden, dat hij op een slechten dag besloot, naar Gallicië te gaan om er zijn schoone en eerbare dochters te verkoopen.

Sint Nicolaas verneemt door een bovenaardsche ingeving van dit alles, en zijn edele hart noopt hem de eer der maagden te redden. Hij sluipt op een nacht naar de woning van den beproefden man, en werpt goud, in een doek gewikkeld, door het open venster naar binnen; drie nachten achtereen doet hij dit: de eerste maal om de meisjes van de armoede te redden, de tweede maal om haar een bruidschat te geven, de derde maal „ter eere der H. Drievuldigheid". Den derden nacht echter weet de vader, die vanaf den eersten nacht op den uitkijk had gestaan, den wegvliedenden man in het donker te achterhalen, en bemerkt dat zijn weldoener de heilige bisschop geweest is. En weenend en dankend valt hij hem te voet.

Een ander, wel wonderlijk maar niet minder aandoenlijk verhaal is dat der „drie klerken of scholieren".

Drie knapen onderweg op een verre reis naar de school, vragen en krijgen bij een herbergier en slager te Myra op een nacht onderdak. De jonge menschen roepen vóór zij ter ruste gaan, de bescherming van den heiligen Nicolaas in. 's Nachts echter doodt de slager, op aandrijven van zijn booze vrouw, de drie niets kwaads vermoedende jongens, om hun geld te rooven; uit vrees ontdekt te worden, snijdt hij de doode lichamen in stukken en zout ze in om ze als varkensvleesch te verkoopen. Sint Nicolaas, die door een bovennatuurlijke ingeving kennis van deze afschuwelijke daad gekregen heeft, gaat naar de markt, maakt een teeken des kruises over het vat, waarin de lijkjes der knapen zijn, en zie, de jongelingen rijzen levend eruit omhoog.

Dit verhaal is de grondslag van de bekende afbeelding van Sinterklaas, waarop men naast den heilige een tobbe met drie knaapjes erin ziet staan.

Is het een wonder, dat deze heilige bij uitnemendheid als de vriend der kinderen wordt voorgesteld? Maar onder ons gezegd en gezwegen, (maar gezègd vooral) zijn wij groote menschen niet bijna even verheugd, wanneer de jaardag van den goeden Sint weer daar is? Er zijn, we weten het, grootemenschen, die er te groot en te wijs voor zijn, maar wat ons betreft, wij schrijven graag onzen naam (bij wijze van spreken dan, want in werkelijkheid zullen we het wel uit ons hoofd laten, vanwege het auteursrecht,) — wij onderschrijven, zeggen we, graag De Génestet's versje:

Sint Nicolaas, niet waar? O, wel hem,
die dat feest, Nog
altijd meeviert
met een kinderlijken
geest!

Wiens hoofd niet al te zeer vervuld is van die schatten
Der „Wijsheid", die helaas, mijn brein niet kan bevatten.
'k Meen beursnieuws, politiek en soortgelijke meer,
Om met zijn kind'ren mee te leven in 't weleer,
Om dagen lang vooruit de winkels rond te dwalen,
Of aan een „vrijster" nog zijn hart eens op te halen.

We eeren gaarne den heilige als een van de schoonste en liefelijkste figuren der menschheid, en wij zouden wel willen zeggen, dat 't suikren, chocolade, marsepeinen of bankethart, dat we elkaar op zijn jaardag geven, niet zooals de oudheidvorschers beweren, zoo zeer het symbool der vruchtbaarheid en der liefde is, als wel ... het zinnebeeld van dit liefelijkste, nobelste menschenhart, dat ooit op aarde klopte.

Kyf-Kyf.

Het Sinterklaasgeschenk voor den Zieke

Erik Nansen was de zoon van een houtvester. Hij lag nu al jaren ziek. De stumper kon niet loopen. Toen vader Nansen zich in het kleine dorpje bij de groote stad gevestigd had, was Erik nog een dreumes. Maar in dien tijd al reed zijne moeder hem in een wagentje rond. En Erik's eenige vreugde was, op die ritjes het spelen der makkers gade te slaan. Zèlf mee-spelen, dàt kon hij niet! Moeder rolde hem in het karretje naar het dorpsplein, waar de kleuters knikkerden en haasje-over sprongen, en dáár, in het zonnetje gezet, volgde Erik, met een blos op de wangen, het ravotten der meisjes en jongens.

Toen vader Nansen echter gestorven was, en moeder — door uit werken te gaan — zèlve voor het kleine huishouden moest zorgen, toen behoorde ook dat ritje naar het dorpsplein tot het verleden. Erik lag sinds dien tijd in een bedstêe, en dat heel den langen winter-dag. Des zomers bracht moeder, vóór zij uitging, haar zieken kleuter naar twee stoelen, die zij buiten gezet had, in het steegje, waar Erik woonde. Dáár kon hij nog juist een streepje van de blauwe lucht zien. En Erik's grootste vreugde was, naar dat stukje blauw te turen. Vloog er dan een tjilpend vogeltje daar omhoog, zette zich een eigenwijze musch in de dakgoot van het huisje, dan was Erik's geluk al heel groot. En des avonds, wanneer moeder thuis was gekomen, vertelde hij van het koddige diertje, en floot hij met bolle wangen het tjieptjiep na, dat het vogeltje voor hem gepiept had.

Zoo wende Erik aan zijn eenzaam leven. Slechts heel zelden kwamen de vriendjes en vriendinnetjes hem bezoeken. Zij vertelden hem dan van school, waar de meester den kinderen liedjes en spelletjes leerde, en die school geleek Erik wel een toover-huis uit een heel mooi sprookje.

Erik Nansen werd ouder en grooter. Hij verlangde, ouder wordend wel eens de mooie wereld te zien, de mooie wereld, die hij immers niet kende, en waarvan Maarten, de oude koster van het dorp, hem had verhaald. Ja, Erik had een trouwen makker. De grijze Maarten kwam in zijn vrije uren heel dikwijls naar het steegje. Daar zei hij, naast Erik gezeten, den zieke koddige verhaaltjes op, of hij bracht Erik kranten, waarin mooie plaatjes waren afgedrukt, plaatjes